ברכת פירות טחונים

ברכות לו, א
קמחא דחיטי, רב יהודה אמר בורא פרי האדמה, ורב נחמן אמר שהכל נהיה בדברו ... אע״ג דאשתני במלתיה קאי, מי דמי התם לית ליה עלויא אחרינא הכא אית ליה עלויא אחרינא בפת.

תוס' שם ד"ה קמחא דחיטי
נראה דלא מיירי בקמחא ממש, דאם כן לא שייכא ביה ברכה דבורא פרי האדמה, אלא מיירי בקמחא שקורין אישקלא״טיר, או בקמח שעושין משבולת שועל שמייבשין בתנור.

ברכות לח, א
תמרי ועבדינהו טרימא (כל דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק, רש״י) מברכין עלוייהו בורא פרי העץ, מאי טעמא במלתייהו קיימי כדמעיקרא.

שוע"ר סי' רב
יז ולסברא האחרונה מה שמברכים על פת קטניות שהכל נהיה בדברו אף על פי שאין לה עילוי אחר זהו מפני שהפת נשתנה ויצא מתורת פרי לגמרי יותר משינוי קמח או פירות הנימוחים או הנטחנים והנכתשים ביותר.

שו"ע סי' רח
ח על פת דוחן ופליזו או שאר מיני קטניות מברך שהכל ואחריו בורא נפשות.

מ"א שם
יב וא״ת הרי אישתני למעליותא, וי״ל כיון דיצא מתורת פרי אין יכול לומר פרי האדמה ... מברכין שהכל. ואפשר לומר מפני שאין דרך אכילתו בכך מברך שהכל.

סדר ברכת הנהנין פ"ז
(כב) תמרים שמיעכם ביד והוציא גרעיניהם ועשה מהם עיסה וכן כל כיוצא בהם משאר פירות, אף על פי שאין דרכם בכך לא נשתנית ברכתם ומברך עליהם בורא פרי העץ, הואיל ולא נשתנה תארם לגמרי, ואינן דומין לחיטים שנטחנו ברחיים, שאף שלא נטחנו דק דק כקמח גמור אלא יש בהן טעם חטים וראוין לאכילה קצת חיין אף על פי כן אין מברכין עליהן בורא פרי האדמה אלא שהכל נהיה בדברו (וכן כיוצא בהן בשל קטניות אפילו מבושלים) (שקורין גרויפי״ן של מלך), לפי שנשתנה תאר החיטים לגמרי בטחינתם אף על פי שלא נטחנו דק דק כקמח גמור, מה שאין כן בתמרים וכיוצא בהם שנתמעכו עדיין תאר פרי עליהם.

אבל אגוז שכתשו ביותר עד שאינו ניכר במהותו ותוארו, וכן שומשמין שטחנן היטב מברך עליהם שהכל נהיה בדברו, הואיל ואין דרכם בכך.

אבל דבר שדרכו בכך ... מפירות שדרך אכילתן הוא לחתכם דק דק ולטגנם מברך עליהם ברכתם אפילו כתושים ביותר עד שאין ניכר תארם כלל לפי שגם זה הוא דרך אכילתן.

(כג) וכן פירות מבושלים או מטוגנים שנמוחו על ידי הבישול כגון גודגדניות מטוגנים שקורין (פאווידל״א) ונשתנה מהותם ותארם הואיל ואין זו דרך אכילתם מברך עליהם שהכל נהיה בדברו. אבל אם לא נמוחו לגמרי בבישולם רק שנתרסקו ונתמעכו ועדיין ממשן קיים וניכר מהותם ותארם לא נשתנית ברכתם אף על פי שאין זו דרך אכילתם.

(כד) ויש אומרים שאפילו פירות שנימוחו לגמרי בבישול או שנכתשו ביותר עד שאין מהותם ותוארם ניכר כלל לא נשתנית ברכתם בין חיין בין מבושלים אם לא נשתנו לגריעותא ואעפ״י שאין דרך אכילתם בכך.

ואין דומין לחטים שלא נטחנו דק דק כקמח גמור אלא יש בהם טעם חטים וממשם ואף על פי כן מברכים עליהם שהכל נהיה בדברו לפי שהחטים יש להם עילוי אחר לעשות מהן פת לפיכך מאחר שנשתנו מברייתם על ידי טחינה ולא הגיעו בשינוי זה למעלתם האחרונה שהיא מעלת הפת הרי שינויים זה מוציאן ומורידן מתורת פרי שהיתה עליהם קודם שנשתנו.

ולענין הלכה ספק ברכות להקל בדיעבד אבל לכתחלה מברך שהכל לצאת לדברי הכל.